

Seat No. : _____

NS-125
December-2015
M.A., Sem.-I
403 : Sanskrit
(Translation & Chhandas)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) नीयेनामांथी गभे ते अेक श्लोकानो दंडान्वय आपी अनुवाद लप्नो : 8

Write दण्डान्वय and translate any **one** of the following verse :

(1) तस्मिन्नद्रौ कतिचिदबलाविप्रयुक्तः स कामी

नीत्वा मासान्कवलयभ्रंशरिक्तः प्रकोष्ठः ।

आषाढस्य प्रथमदिवसे मेघमाश्लिष्टसानुं

वप्रक्रीडापरिणतगजप्रेक्षणीयं ददर्श ॥

(2) मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वां

वामश्चायं नदति मधुरं चातकस्ते सगन्धः ।

गर्भाधानक्षणपरिचयान्नूनाबद्धमाला

सेविष्यन्ते नयनसुभगं खे भवन्तं बलाकाः ॥

(B) नीयेनामांथी गभे ते अे ससन्दर्भ सभज्ञावो : 6

Explain any **two** of the following with reference to context :

(1) याञ्चा मोघा वरमधिगुणे नाधमे लब्धकामा ।

(2) बहैणैव स्फुरितरुचिना गोपवेषस्य विष्णोः ।

(3) रिक्तः सर्वो भवति हि लघु पूर्णता गौरवाय ।

2. (A) नीयेनाभांथी गभे ते अेक श्लोकनो षंडान्वय आपी अनुवाद लषो : 8

Write खण्डान्वय and translate any **one** of the following verse :

- (1) कश्चित्कान्ता विरहगुरुणा स्वाधिकारात्प्रमत्तः
शापेनास्तंगमितमहिमा वर्षभोग्येण भर्तुः ।
यक्षश्चक्रे जनकतनयास्नानपुण्योदकेषु
स्निग्धच्छायातरुषु वसतिं रामगिर्याश्रमेषु ॥
- (2) स्थित्वा तस्मिन्वनचरवधूभुक्तकुञ्जे मुहूर्तम्
तोयोत्सर्गद्रुततरगतिस्तत्परं वर्त्म तीर्णः ।
रेवां द्रक्ष्यस्युपलविषमे विन्ध्यपादे विशीर्णाम्
भक्तिच्छेदैखि विरचितां भूतिमङ्गो गजस्य ॥

(B) नीयेनाभांथी गभे ते अेक उपर नोध लषो : 6

Write note on any **one** of the following :

- (1) मेघदूते भौगोलिकस्थानानि
(2) मेघस्य स्वरूप वर्णनम्
(3) कालिदासस्य कृतयः

3. (A) नीयेना श्लोकनां आधारे सूयवेला प्रश्नोना जवाअ लषो : 8

Write answers to the questions based on following verse :

सन्तप्तानां त्वमसि शरणं तत् पयोद प्रियायाः
सन्देशं मे हर धनपतिक्रोधविश्लेषितस्य ।
गन्तव्या ते वसतिरलका नाम यक्षेश्वराणाम्
बाह्योधानस्थित हरशिरश्चन्द्रिकाधौत हर्म्या ॥

- (1) भेध कोनुं शरषा छे ?
(2) उक्त श्लोकभां प्रयुक्त हर (धातु३प) अने हर (नाम३प) ओणभावो.
(3) कोनो संदेश लछ जवानो छे ?
(4) संदेश आपवा कया स्थणे जवानुं छे ?

- (5) अलका कोनी नगरी छे ?
- (6) अलकानगरीना बे विशेषणो जशावो.
- (7) हर्म्या शब्दनो समानार्थी शब्द आपो.
- (8) गन्तव्या रूप ओणभावो.

(B) नीचेना प्रश्नोनां अेक-बे वाक्योमां जवाब आपो :

6

Write answers in **one** or **two** sentences of the following questions :

- (1) चक्रे रूप ओणभावो.
- (2) ददर्श रूप ओणभावो.
- (3) भवति रूप ओणभावो.

4. (A) नीचेनामांथी गमे ते बे छंदोना लक्षण उदाहरण साथे समजावो :

8

Explain any **two** Chhanda's characteristics with example :

- (1) शार्दूलविक्रीडित
- (2) पृथ्वी
- (3) इन्द्रवज्रा
- (4) स्रग्धरा

(B) नीचेनामांथी गमे ते अेक श्लोकमां प्रयुक्त छंदने लक्षण (बंधारण) द्वारा समजावो :

6

Explain any **one** of the following verses Chhanda with characteristics :

- (1) असितगिरिसमं स्यात्कज्जलं सिन्धुपात्रे
सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
लिखति यदि गृहित्वा शारदा सर्वकालम्
तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥
- (2) यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदाऽऽत्मानं सृजाम्यहम् ॥

5. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ સાત)

14

Write answers in **one** or **two** sentences of following questions : (any **seven**)

- (1) ત્રણે ત્રણ અક્ષર ગુરુ હોય તે કયો ગણ છે ?
 - (2) સત્તર અક્ષરવાળા બે ઇંદોના નામ જણાવો.
 - (3) મેઘદૂતનો ઇંદ કયો છે ?
 - (4) મેઘદૂતનો પ્રારંભ કયા શબ્દથી થાય છે ?
 - (5) યક્ષે કીડા કરતાં હાથી જેવા મેઘને ક્યારે જોયો ?
 - (6) મેઘ કયા વંશમાં જન્મ્યો છે ?
 - (7) મેઘ કોનું પ્રકૃતિ-પુરુષ સ્વરૂપ છે ?
 - (8) રાજહંસો મેઘના સહચર ક્યારે થશે ?
 - (9) દશાર્ણ પ્રદેશ કેવો છે ?
 - (10) પવન પદવી કોણ ધારણ કરે છે ?
-